

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 7 kap. 5 och 11 § i lagen om offentlig arbetskraftsservice

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om offentlig arbetskraftsservice ändras. I försöket med startpeng har Arbetskraftsbyrån kunnat bevilja sysselsättningsstöd i form av startpeng också åt andra kunder som ämnar bli företagare än arbetslösa arbetssökande. En temporär bestämmelse om försöket är i kraft till utgången av 2007. Utvidgningen av systemet med startpeng föreslås bli stadigvarande genom att en permanent bestämmelse

om beviljande av startpeng åt enskilda kunder tas in i lagen om offentlig arbetskraftsservice. Dessutom föreslås att startpengens maximala varaktighet förlängs från 10 månader till 18 månader.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2008 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2008.

MOTIVERING

1 Nuläge och de föreslagna ändringarna

Sysselsättningsstöd som beviljas i form av startpeng är avsett att trygga försörjningen i början för den som inleder företagsverksamhet i avsikt att bli företagare.

Arbetskraftsbyrån kan enligt 7 kap. 5 § 1 mom. 1 punkten i lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) bevilja arbetslösa arbetssökande startpeng. Enligt kapitlets 9 § 1 mom. utgör startpengen minst ett belopp som motsvarar sysselsättningsstödet grundel och enligt 2 mom. högst grunddelen höjd med en 60 procents tilläggsdel, och därför varierar stödets belopp räknat per månad från i genomsnitt knappt 520 euro till knappt 830 euro. Startpengens maximala varaktighet per person är 10 månader i enlighet med den allmänna bestämmelsen om sysselsättningsstödet varaktighet i kapitlets 11 § 1 mom.

I 7 kap. i nämnda lag togs genom lag 1050/2004 in en temporär bestämmelse om ett försök med startpeng som en ny 5 a §. I försöket utvidgades målgruppen för stödet så att Arbetskraftsbyrån kan bevilja startpeng

även åt andra enskilda kunder än arbetslösa arbetssökande. Enskilda kunder definieras i 1 kap. 7 § 1 mom. 1 punkten. I försöket förutsätter beviljandet av startpeng att stödet för försörjningskostnader är nödvändigt för att kunden skall kunna bli företagare. I försöket kunde stödet enligt 2 mom. i lagens ikraftträdelsebestämmelse beviljas åren 2005 och 2006 samt betalas högst till utgången av 2007. Ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. ändrades genom lag 932/2006. Försökstiden förlängdes med ett år, dock så, att den startpeng som beviljats i försöket kan betalas fram till utgången av 2008.

I propositionen föreslås i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens II regering och för att möjligheterna att starta företag skall stärkas att perioden för startpeng förlängs till högst 18 månader och att systemet permanentas utifrån de positiva resultat som erhållits av försöket med startpeng.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljandet av startpeng föreskrivs på samma sätt som nu i statsrådets förordning

om förmåner som hör till offentlig arbetskraftsservice (1346/2002).

2 Propositionens konsekvenser

2.1 Offentligeconomiska konsekvenser

Startpengen föreslås bli finansierad inom ramen för anslagen under moment 32.80.51 i statsbudgeten (Sysselsättnings-, utbildnings- och specialåtgärder) och moment 33.20.52 (Arbetsmarknadsstöd). Enligt uppskattningar beräknas att 30 miljoner euro av anslaget under moment 32.80.51 och 5 miljoner euro av anslaget under moment 33.20.52 i sin helhet kommer att användas till startpengen 2008.

Utgiftsökningen till följd av att systemet blir permanent uppgår under moment 32.80.51 till uppskattningsvis 2 miljoner euro. Förslaget har ingen nämnvärd inverkan på utgifterna för arbetsmarknadsstödet.

2.2 Konsekvenser för företag och näringsliv

Syftet med försöket med startpeng har varit att samla erfarenheter av stödets konsekvenser för antalet företag samt av behoven av en utveckling av systemet.

Från ingången av 2005 till utgången av mars 2007 har i Finland grundats uppskattningsvis sammanlagt 62 567 företag, varav 60 procent enligt en försiktig uppskattning är helt nya företag. Under motsvarande tid har startpeng beviljats 17 583 personer, varav 8 024 personer omfattades av försöket. Företagsverksamhet kommer 2008 att inledas av uppskattningsvis drygt 9 000 mottagare av startpeng, varav cirka 50 procent antas vara andra än arbetslösa. Företag som inleder sin verksamhet med hjälp av startpeng utgör således en betydande andel av all inledd företagsverksamhet.

Det totala antalet företag påverkas förutom av antalet grundade företag av hur länge de överlever. Det har funnits ett samband mellan startpengen och hur företagen lyckas överleva också efter stödperioden. Av de företag som grundats med hjälp av försöket med startpeng var 91 procent verksamma efter två år. I jämförelsematerialet var 86 procent av de företag som arbetslösa grundat

med hjälp av startpeng samt av de företag som grundats utan startpeng på motsvarande vis verksamma. Enligt Statistikcentralen är i genomsnitt 77 procent av alla företag verksamma efter två år.

Faktorer som inverkar på hur ett företag som grundats med startpeng överlever är företagets förläggningssort, hur utbildningsmöjligheter och sakkunnigtjänster utnyttjas samt om personen i fråga varit arbetslös eller haft någon annan ställning på arbetsmarknaden innan han eller hon blev företagare. Dessa faktorer har betydelse även för hur viktig startpengen upplevs när företagsverksamhet inleds. Drygt hälften av de arbetslösa skulle ha grundat företag även utan startpeng, medan motsvarande andel av dem som haft en annan ställning på arbetsmarknaden innan de blev företagare har utgjort nästan två tredjedelar. Flera faktorer inverkar på startpengens betydelse: för dem som grundat ett företag för att få en arbetsplats har startpengen uppenbarligen större betydelse än för sådana som blir företagare av andra skäl. Å andra sidan minskar t.ex. annan finansiering som söks för företaget startpengens betydelse.

Startpengens ekonomiska betydelse är liten för den som ämnar bli företagare, men dess effekt som sporre till företagsamhet har större betydelse. Startpengen upplevs som ett mentalt stöd för företagsamhet. Som en mera allmän effekt för arbetsmarknaden antas startpengen lindra problem i anslutning till arbetsformer i gränsytan mellan avlönat arbete och företagsamhet. Startpengen bidrar också till att företagsverksamhet kan inledas tidigare än planerat. Startpengen har upplevts särskilt betydelsefull av stödtagare som uppgav att den gjort det möjligt för dem att bli företagare i ett tidigare skede än planerat.

Startpeng har beviljats i genomsnitt för 27—31 veckor per person. I samband med en uppföljningsundersökning ansåg stödtagarna i flera fall att startpengens varaktighet var för kort. Den föreslagna förlängningen av startpengens maximala varaktighet från 10 månader till 18 månader gör systemet med sysselsättningsstöd flexiblar och ger den som beviljar stödet prövningsrätt i situationer då det räcker längre än vanligt att etablera företagsverksamheten. Å andra sidan har överlevnadsgraden för företag som grundats med

hjälp av startpeng varit mycket hög både under och efter stödperioden. Troligen skall startpenningssperiodernas genomsnittliga längd inte förlängas väsentligt.

Startpengen är tämligen oproblematisk med avseende på företagets konkurrensneutralitet. Startpeng beviljas i praktiken oftast för företagsverksamhet som i ganska liten skala bedrivs på en lokal eller regional marknad. Således kan skadliga konkurrensverkningar som företagen eventuellt medför, också när de är som störst, gälla en regionalt avgränsad marknad. Med hänsyn till startpengens storlek, dess drag av ersättning för levnadskostnaderna och dess karaktär av stöd som betalas medan företagsverksamheten inleds, har stödtagaren sällan någon praktisk möjlighet att beakta stödet i priserna på sina produkter eller tjänster.

2.3 Sysselsättningseffekter

Genom försöket med startpeng utreddes stödets direkta och indirekta sysselsättningseffekter.

I största delen av företagsverksamhet som inletts med startpeng framhävs betydelsen av att ordna egen arbetsplats och tämligen anspråkslösa tillväxtmål. Arbetslösa (46 procent) har oftare än andra (30 procent) som primärt mål att grunda en arbetsplats åt sig själv. Företagen är praktiskt taget alltid nya. Tidigare företagarerfarenhet är sällsyntare än arbetserfarenhet inom den aktuella branschen. Arbetslösa har oftare företagarerfarenhet och mera sällan arbetserfarenhet i branschen än andra som lyfter startpeng. I företagaruutbildning har arbetslösa deltagit klart oftare än andra mottagare av startpeng.

En fjärdedel av dem som fått startpeng sysselsätter minst en arbetstagare förutom sig själva. En tredjedel av startpenningssföretagarna bedömer att personalen kommer att växa under de följande tre åren.

Uppskattat på basis av försöket med startpeng är stödets indirekta sysselsättningseffekter höga. I stället för den som övergått från avlönat arbete till att bli företagare har den tidigare arbetsgivaren anställt en ny arbetstagare i över 80 procent av fallen.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid arbetsministeriet.

En omfattande uppföljningsundersökning har gjorts om försöket med startpeng (Pekka Stenholm: Starttirahalla yrittäjyyteen – Kokemuksia starttirahakokeilusta, Työpoliittinen tutkimus 320). För 2007 års del har undersökningen fortsatt som en fortsatt utvärdering av försöket. Ovanstående uppskattade konsekvenser baserar sig till centrala delar på nämnda undersökningar.

I samband med beredningen av propositionen har hörts centrala arbetsmarknadsorganisationer, ministerier och företagatorganisationer samt Finlands Kommunförbund. Vid hörandet har inställningen till de föreslagna ändringarna varit positiv.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2008.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag**om ändring av 7 kap. 5 och 11 § i lagen om offentlig arbetskraftsservice**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 december 2002 om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) 7 kap. 5 § 1 mom. och 11 § 5 mom., av den 7 kap. 11 § 5 mom. sådant det lyder i lag 1216/2005, som följer:

7 kap.

11 §

Främjande av sysselsättning med hjälp av sysselsättningsanslag*Sysselsättningsstödet varaktighet*

5 §

Sysselsättningsstöd för tryggande av försörjningen

För stödjande av egna insatser för att skaffa arbete kan sysselsättningsstöd beviljas för tryggande av försörjningen

1) i form av startpeng till en enskild kund som ämnar bli företagare,

2) till en arbetslös arbetssökande som deltar i arbetslivsträning enligt 8 kap. 1 § och som inte är berättigad till arbetsmarknadsstöd.

Startpeng kan beviljas för den tid som antas åtgå till att starta och etablera företagsverksamhet, dock för högst 18 månader. Deltidstillägg kan beviljas för högst 12 månader i sänder. Den som fått deltidstillägg för maximitiden kan beviljas nytt deltidstillägg när han eller hon varit heltidsanställd hos samma arbetsgivare i minst 12 månader.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På beslut om startpeng som fattats före lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 13 september 2007

Republikens President**TARJA HALONEN**Arbetsminister *Tarja Cronberg*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 7 kap. 5 och 11 § i lagen om offentlig arbetskraftsservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 december 2002 om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) 7 kap. 5 § 1 mom. och 11 § 5 mom., av dem 7 kap. 11 § 5 mom. sådant det lyder i lag 1216/2005, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

7 kap.

**Främjande av sysselsättning med hjälp av
sysselsättningsanslag**

**Främjande av sysselsättning med hjälp av
sysselsättningsanslag**

5 §

5 §

*Sysselsättningsstöd för tryggande av försörj-
ningen*

*Sysselsättningsstöd för tryggande av försörj-
ningen*

För stödjande av egna insatser för att skaffa arbete kan beviljas sysselsättningsstöd för tryggande av försörjningen

För stödjande av egna insatser för att skaffa arbete kan sysselsättningsstöd beviljas för tryggande av försörjningen

1) i form av startpeng till en arbetslös arbetssökande som ämnar bli företagare under den tid som beräknas åtgå till att starta och stabilisera företagsverksamheten,

1) *i form av startpeng till en enskild kund som ämnar bli företagare,*

2) till en arbetslös arbetssökande som deltar i arbetslivsträning enligt 8 kap. 1 § och som inte är berättigad till arbetsmarknadsstöd.

2) till en arbetslös arbetssökande som deltar i arbetslivsträning enligt 8 kap. 1 § och som inte är berättigad till arbetsmarknadsstöd.

11 §

11 §

Sysselsättningsstödet varaktighet

Sysselsättningsstödet varaktighet

Samma person kan beviljas deltidstillägg för högst tolv månader i sänder. Den som fått deltidstillägg för maximitiden kan beviljas nytt deltidstillägg när han eller hon har varit heltidsanställd hos samma arbetsgivare i minst tolv månader.

Startpeng kan beviljas för den tid som antas åtgå till att starta och etablera företagsverksamhet, dock för högst 18 månader. Deltidstillägg kan beviljas för högst 12 månader i sänder. Den som fått deltidstillägg för maximitiden kan beviljas nytt deltidstillägg när han eller hon varit heltidsanställd hos samma arbetsgivare i minst 12 månader.

6
Gällande lydelse

RP 78/2007 rd
Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

På beslut om startpeng som fattats före lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
